

BUDOUCNOST
CÍRKVE

5 - 2011

EDITORIAL

Milí čtenáři,

otevřeli jste poslední číslo časopisu Budoucnost církve roku 2011.

Ticho... Slovo, které je tak málo v dnešní společnosti slyšet a přitom je tak důležité. Proto jsme na první místo tohoto čísla zařadili právě článek o tichu. Několik úvah o významu světového dne mládeže od Riccarda Tonelliho, který by měl sloužit k vlastním úvahám v pastorační perspektivě.

Jak jsou čeští středoškoláci otevřeni křesťanství? Výsledky výzkumu religiozity středoškolské mládeže si můžete přečíst v článku Žeň je veliká, dělníků málo.

Závěry ze 17. konference o mládeži, kterou pořádala Sekce pro mládež pro pracovníky v pastorační mládeži, přinášíme na dalších stranách. Stejně tak jako zprávu z Evropského setkání v Římě na téma Dobrovolnictví.

A nezapomeňte přehlédnout recenzi na knihu P. Jana Balíka Na cestě s mladými a na knihu Zasnoubení, čas milosti od Karla Skočovského.

Na závěr bych vám chtěla za celou redakci poděkovat za celoroční přízeň a věřím, že se Vám náš časopis líbí a že je pro Vás přínosem. V případě nějakých reakcí, podnětů, připomínek, prosím, pište na mladez@cirkev.cz.

Věřím, že se na stránkách časopisu Budoucnost církve budeme scházet i v příštím roce.

Požehnaný rok 2012 Vám za celou redakci přeje

Zdeňka Hennigová

BUDOUCNOST CÍRKVE, časopis pro podporu pastorace mládeže. Ročník XVIII., číslo 5. Vychází 5x ročně.

Vydává: Asociace křesťanských sdružení mládeže, o. s. a Sekce pro mládež České biskupské konference, Thákurova 3, 160 00 Praha 6.

Redakce: P. Jan Balík, Zdeňka Hennigová, Marie Světníčková, Anna Brabcová, Josef Čaban.

Adresa: Thákurova 3, 160 00 Praha 6, tel.: 220 181 739, mladez@cirkev.cz.

Sazba: Vít Zatloukal, Milan Čok.

Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Frýdek-Místek

Foto obálka: zadní strana – fotografie z archívu DSM-DOO Stará Ves nad Ondřejnicí, přední strana – fotografie z živého Betléma v kostele Ducha Svatého v Ostravě – Zábřehu, rok 2010.

Registrace MK ČR E 18746. ISSN 1803-8131.

Objednávky přijímá redakce časopisu. Rozšiřuje se bezplatně.

OBSAH

Nový rok 2012	3
Ticho, ktoré se stáva slovom	4
Několik doporučení k úvahám o SDM v pastorační perspektivě	9
„Bůh ano, církve ne?“	15
Žeň je veliká, dělníků málo	16
Závěry 17. konference o mládeži	18
Evropské setkání v Římě na téma dobrovolnictví	20
4. celostátní fórum mládeže	22
Závěry z diecézních fór	22
Výchova mládeže ke spravedlnosti a míru	26
Pouť do Taizé 2012	28
Recenze knihy Jana Balíka „Na cestě s mladými“	28
Recenze knihy Karla Skočovského „Zasnoubení čas milosti“	30

NOVÝ ROK 2012

Milí čitatelia,

médiá opäť informujú o tom, že nový rok 2012 bude posledným, že nastane koniec sveta. A tak som sa pri tejto myšlienke pozastavil a porozmýšľal, čo Vám popriať na jeho začiatku. Pre niektorých ľudí sa táto téma o konci sveta stala kľúčovou, pretože človek odjakživa túžil poznať nepoznané a odhaliť neodhaliteľné. No určite sa zhodneme na tom, že dať objektívnu odpoveď na našu existenciu nie je v ľudských silách. To tajomstvo z pohľadu človeka môže odkryť jedine On.

A tak mojím prianím je, aby sme v tomto novom roku príliš nelipli na svojich prianiach, kvôli ktorým by sme prepočuli to,

čo si od nás praje Boh.

Chcem nám taktiež popriať, aby sme všetky udalosti, ktoré nás v tomto roku zastihnú, najprv nechali vstúpiť do hĺbky, uvažovali o nich v srdci a aby sa potom, vďaka tomu, stali pre nás Božím slovom v pravý čas.

Mojím tretím prianím by bolo zaželať Vám, aby skutočnosť, že žijeme, nebrali ako banalitu, ale prijali ju vďačne a zodpovedne ako dar a poslanie.

Rok naplnený Božím pokojom Vám vyprosuje

*P. Jozef Kadlic
kaplan na Interdiecéznom centru života
mládeže v Příchovicích*

TICHO, KTERÉ SE STÁVÁ SLOVEM

Gianfranco Ventura

První věc, která nám přijde na mysl, když mluvíme o tichu, je myslet na čas nebo místo, které charakterizuje nepřítomnost slov, hluku a vztahů; obraz, který ho provází je prázdno, samota. Ale je tomu opravdu tak? A co kdyby opak byl pravdou?

Ve skutečnosti je ticho lůno, z kterého se rodí slovo plné pravdy, z kterého se rodí modlitba. Ztišit se je připravit se k modlitbě, začít modlitbu. Odtud důležitost, kterou má výchova k tichosti pro každou výchovu k modlitbě nebo uvádění do modlitby.

Matka Tereza z Kalkaty začíná svou knihu *Rozjímání na každý den liturgického roku* těmito myšlenkami určenými prvním dvěma dnům v roce: „*Je těžké modlit se, když nevíš, jak se modlit, ale my si musíme pomoci modlit se. První prostředek, který je třeba užít, je tichost. Duše, které se věnují modlitbě, jsou duše, které se věnují velkému tichu. Nemůžeme hned vejít do Boží přítomnosti, když neučiníme zkušenost ticha vnitřního a vnějšího. Proto si musíme učinit jako zvláštní předsevzetí tichost mysli, očí a jazyka.*

Tichost jazyka nás naučí hromadu věcí: mluvit ke Kristu, být radostní ve chvílích odpočinku, říct mnoho užitečných věcí. Ve chvílích odpočinku Kristus mluví skrze druhé a v rozjímání k nám mluví přímo. Kromě toho, tichost nás činí velmi podobnými Kristu, protože on měl zvláštní lásku k této ctnosti.“¹

Mezi strachem a okouzlením, útěkem a hledáním

Mladého člověka dnes – ale nejen mladého – tváří v tvář tichu zachvátí strach, nebo po některých zkušenostech, je jím okouzlen. Někdo před tichem prchá a jiný ho hledá.

„Ticho v současné době je mrtvé“ psal v Avvenire psychiatr Vittorino Andrioli, „a zdá se, že nikdo si nezoufá, když pocítí jeho ztrátu. Ticho děsí a vylučujeme je už při myšlence, že by nás mohlo obklopit. Cítí se naopak přitažlivost hluku, té neustálé přítomnosti, která vytváří scénář, skutečné prostředí člověka třetího tisíciletí. Volba tedy není mezi hlukem a tichem, ale mezi tisíci možnými hluky.“

„Máte strach z ticha?“ ptá se jedna dívka velkého světa na facebooku: „Já mám velký strach z ticha. Proč, to přesně nevím. Nemám k tomu nějaký důvod, nebo si to aspoň myslím. Vím jenom, že mě děsí, že mě zneklidňuje. Snad je to proto, že stále mluvím. Snad je to proto, že nikdy nejsem zticha. Ani ve své mysli. Ticho víří myšlenky a myšlenky ti někdy působí bolest. Snad z tohoto důvodu se snažím vytvářet si stále chaos kolem sebe. Abych nezůstala sama. Abych neměla strach.“
(http://lit-it.facebook.com/note.php?note_id=176547072376826)

Kardinál Martini během prvních let služby v metropoli Miláno poznamenal: „Člověk, který vyloučil ze svých myšlenek, podle pravidel dominantní kultury, živého Boha, který naplňuje každý prostor, nesnáší ticho. Pro toho, kdo tvrdí, že žije na okraji nicoty, je ticho hrozným znamením prázdna. Každý hluk, ať je jakkoliv mučivý nebo vtíravý, je mu příjemnější. Každé

slovo, i to zcela bezvýrazné, ho osvobozuje od úzkosti. Všechno je lepší, než být neúprosně postaveni před hrůzu nicoty, když každý hlas mlčí. Každé tlachání, každé nudné povídání, každé vřeštění je dobře přijímáno, jestliže nějakým způsobem a po nějaký čas dokáže odvést mysl od hrozného vědomí pustého kosmu“ (*Kontemplativní rozměr života, č. 10*).

Mezi prázdňem a plností, samotou a setkáním, nepřítomností a přítomností

Pro nemálo lidí je ticho jako nacházet se v temné jeskyni, jejíž velikost neznají a ve které ustrašení křičí a slyší pouze ozvěnu svého hlasu.

Ticho ale není temnota. Pro toho, kdo ho objevil, je to chvíle, kdy přichází světlo. V okamžiku, kdy zmizí rámus a nával davu, když zmizí to žít vně nás samých ponoření do tolika záležitostí, vynoří se a dělá si cestu vědomí, že jsme našli něco nečekaného, drahocennou perlu. To, co se zdálo být nepřítomností života, objeví se jako jeho plnost. Samota s tím, že zmizí spousta vztahů, umožňuje setkání s námi samými a s Bohem. Právě to, co jsme považovali za nepřítomnost, se stane nejlepší podmínkou k tomu, abychom si uvědomili přítomnost toho, který už byl přítomný v nás (mé já, druhý, Bůh) a který nás očekával, aby s námi rozmlouval.

Ticho vede k objevení přítomnosti Boží v nás, klade základy modlitby. Gándhí učil: „Může se modlit s upřímností jen ten, kdo je přesvědčen o tom, že má Boha v sobě. Kdo toto přesvědčení nemá, nemusí se modlit. Bůh se neurazí, ale mohu říci ze zkušenosti, že kdo se nemodlí, určitě ztrácí.“²

Ticho nám dovoluje znovu nalézt sebe samé a růst v lidskosti. Gándhí ještě píše: „Zkušenost mě naučila, že ticho je součástí duchovní disciplíny následovatele pravdy.

Sklon k přehánění, potlačování nebo překrucování pravdy je, ať chce nebo ne, přirozená slabost člověka, a ticho je potřebné k jejímu překonání. Málomluvný člověk zřídka bude neuvážlivý ve své řeči; bude měřit každé slovo.“³

Místa a doby uvádění do tiché modlitby

V tichosti jako z pramene se rodí modlitba; z tichosti přichází slovo, plné milosti a pravdy (*viz Jan 1,14*). Gáidhi říkal: „Ten, kdo hledá pravdu, musí být v tichosti.“⁴

V různých náboženských tradicích nalezneme vždy určené doby a místa ticha, která dovolují vyjádření intenzivní osobní modlitby.

Každé místo s sebou přináší určitý význam, promlouvá svou vlastní řečí. Každé místo a čas dá zvláštní zabarvení modlitbě. Žalm zpívá: „Nebesa vypravují o Boží slávě a dílo rukou jeho zvěstuje obloha. Den dni o tom podává zprávu a noc noci sděluje poučení.“ (*Žalm 19 (18), 2-3*)

V těchto místech objevujeme nejen Boha, ale i tajemství nás samých. Svatý Jan od Kříže zdůraznil důležitost míst jako prostředků disponujících ke kontemplaci.

Ale je dnes možné být zticha, nalézt místo pro ticho? Jsou ještě mladí, kteří hledají ticho? Nevzdaluje nás ticho od tohoto světa? A co je ticho, o kterém se tolik mluví nebo před kterým je snaha utéci?

Mezi různými místy a chvílemi, kde vládne ticho, vezmeme v úvahu některá zvláště významná. Stává se často, že mladý člověk v těchto místech dokáže učinit zcela

mimořádnou zkušenost modlitby, která zůstane nejen jako živá vzpomínka, ale také jako povzbuzení a směr pro každodenní modlitbu.

Vlastní pokoj

Vejit do svého pokoje, kde chováme všechny osobní věci, které jsou nám drahé, má symbolický význam ukazatele cesty, abychom opět vstoupili do nás samých, do našeho světa, abychom navázali kontakt se sebou samými, se svým autentickým já, s tím, co jsme prožili. To vysvětluje cenu, kterou má pro mnicha jeho cela a proč ji miluje, pro poustevníka jeho jeskyně, pro mladého jeho pokoj. Zde se odehrává setkání tváří v tvář s námi samými, s Bohem, se světem – i když se zdá jako bychom ze světa utekli.

Tomu, kdo se chce modlit, Ježíš říká: „Když se modlíš, vejdi do své komůrky, zavři dveře a modli se k svému Otci, který je ve skrytosti, a tvůj Otec, který vidí i to, co je skryté, ti odplatí“ (*Mt 6, 6*).

Ježíš mluví o „zavření dveří“. Můžeme vstoupit do svého pokoje a přinést s sebou všechn „rámus“, který brání tomu, abychom se mohli setkat sami se sebou. Dnes mladý člověk vejde do svého pokoje s mobilem; nalezne tam rádio, televizi... je to, jako by byl ještě na náměstí, v tramvaji nebo na diskotéce. Abychom „vstoupili do skrytosti“ (o které mluví evangelium), do toho soukromí, které nám umožňuje setkat se „tváří v tvář“ s Bohem a se sebou samými, je třeba „odpojit se“, zavřít dveře.

Říkal Jan Pavel II. mladým ve Vicenze: „Vaše pouť vede často venku: určitě skrze známosti, studia, školu, univerzitu, masmédia, jste často vedeni ven, a možná příliš, k této vnějškovosti. Je zapotřebí více niternosti, je třeba žít víc „uvnitř“, vrátit se do sebe, jak Ježíš říkal svým posluchačům: „Vy máte mnohem větší cenu než tato jiná stvoření, která jsou tak

krásná, nádherná, máte mnohem větší cenu.“ Říkám vám: ty máš cenu, ty představuješ víc než všechno to, co ti může dát také věda, studia, četba, masmédia. Tvá hodnota je větší, tvé lidské „já“, tvé křesťanské „já“ je proniknuto působením Ducha Svatého, Boží milostí, je mnohem zajímavější, je mnohem bohatší. Naše civilizace je tak trochu civilizací útěku. Je snaha utéci vlastnímu „já“, vlastní niternosti, vlastnímu svědomí. Už se nemluví o naší duši. Ale ta má mnohem větší cenu!“ (8. září 1991)

Poušť

Umět se odloučit, vzdálit se, jít na poušť a setkat se tam s Bohem, modlit se – to jsou další zkušenosti přítomné v různých náboženstvích, v různých iniciačních rituálech, před velkými rozhodnutími. Ježíš nám dal vícekrát příklad především v mimořádných situacích, které vyžadovaly velké soustředění a velké otevření se uskutečnění Otcových plánů: dříve než začal svůj veřejný život (*Mt 4,1-11; Lk 4,1-13*), dříve než naplnil skrze své utrpení plán Otcovy lásky (*Lk 22,41-44*), předtím než si vyvolil a povolal dvanáct apoštolů (*Lk 6,12*), předtím než ho Petr vyznal jako „Božího Mesiáše“ (*Lk 9,18-20*). Učedníkům, kteří se vraceli ze svého poslání, říká: „Pojďte i vy někam na opuštěné místo a trochu si odpočiňte“ (*Mk 6,31*).

Poušť má zvláštní přitažlivost. Během školních táborů je někdy stanoven celý den nebo určitý čas pouště. Z poutí, např. do Svaté země, do Judské pouště, všichni si odnášejí jedinečné okouzlení pouští.

Důvod důležitosti pouště pro modlitbu a duchovní život spočívá ve významu, který vyjadřuje svým jazykem beze slov.

Poušť není pouze osamělé a tiché místo. Stejně jako modlitba čisté adorace, které je obrazem, poušť na první pohled nemá pro

člověka žádný užitek. Poušť přivádí člověka na hranici jeho slabosti a jeho bezmocnosti a nutí ho hledat sílu pouze v Bohu. Přináší v sobě znamení chudoby, odříkání, extrémní prostoty a totální bezmocnosti člověka, který objevuje svou slabost. Bůh vede svůj lid a proroky na poušť a dává zakusit hlad, který pouze on může utštit, a vede k touze po pokrmu, který zcela nasycuje.

V poušti nás Bůh svádí a mluví k nám, jak o tom svědčí Ozeáš: „Svedu ji, vyvedu ji na poušť a budu mluvit k jejímu srdci“ (*Oz 2,6*): v tomto svedení, v tomto dialogu lásky se nastoluje hluboký, nezapomenutelný vztah natolik, že si přejeme prožít ho opět v tichosti svého pokoje.

Noc

Když nastane noc, věci ztrácejí své barvy a své kouzlo; člověk cítí potřebu uchýlit se stranou od toho stvoření, které mu už neukazuje svou krásu. Noc ho přivádí domů, setkat se se sebou samým. Možná ho věci od něho samého odvedly; nyní v tomto koutku, do kterého se uchýlil, může nalézt sebe sama, niterné city, objetí lásky. V noci se může jako v objetí setkat s tím, na kterého možná zapomněl, s tím, který ho očekával ve zcela mimořádném setkání.

V noci Abrahám potkává Boha, který mu vyjevuje scénáře nepředstavitelné budoucnosti; v srdci velkého ticha noci se rodí ten, který je Slovo; v té noci andělé zpívají při zasnoubení nebe se zemí (Sláva Bohu...pokoj lidem); v noci ten, kterého chtěli mrtvého, se zjevuje živý. Toto jsou tajemství, které noc zároveň skrývá a odkrývá.

Noc je stvořena pro spánek, ale spánek je podobný smrti. Bdít se tedy stává symbolem vítězství nad smrtí. Ve velikonoční noci izraelský lid bdí a smrt se ho nedotkne. Kdo bdí, očekává ženicha, který přichází, aby mu

ihned otevřel. Těm Ježíš slíbil, že je posadí ke stolu a bude je obsluhovat. V noci prožíváme opět tajemství setkání mezi nekonečnou Boží láskou a naší nepatrností.

Žalmy nám svědčí opětovně o noční modlitbě, modlitbě, která je rozjímáním a zároveň písní: „V noci si připomínám, jak jsem na strunu hrával, v srdci přemítám a duch můj hloubá.“ Jedna píseň se mi vrací do srdce, rozjímám a můj duch hloubá“ (*Žalm 77(76), 7*). V návaznosti na tuto tradici i v mnoha verších Koránu Bůh vyzývá věřící, aby bděli část noci a klaněli se Bohu všemohoucímu.

Noc byla viděna jako privilegovaný čas pro modlitbu, proto - především na letních táborech - je vždy nabídka doby bdění; velmi rozšířená forma je „bdění pod hvězdami“.

Liturgické chvíle uvádějící do tiché modlitby

Liturgie není místem prodloužené tiché modlitby. Jsou ale určeny některé chvíle ticha, ve kterých jsme zváni k osobní modlitbě. Každá z těchto chvil je věnována jedné zvláštní formě modlitby, proto, když je dáme dohromady, vytvářejí jakoby trvalé uvádění do různých rozměrů nebo podob modlitby.

V krátké chvíli úkonu kajícího si každý uvědomí, že se nachází před Bohem („Pán s vámi“) a jako prorok Izaiáš nebo sv. Petr po zázračném rybolovu se cítí hříšníkem a prosí o odpuštění. Na konci liturgie slova je doba ticha, aby hlásané slovo vstoupilo do našeho nitra, abychom je rozjímali, porovnávali se svým životem a dali první osobní odpověď Bohu, který k nám mluvil. Ve chvíli přinášení darů může být ticho, kdy každý s chlebem a vínem přináší svůj dar, své poslušné ano Bohu, který k nám mluvil.

Ve chvíli proměňování, při obětování těla

a krve Kristovy, v tichosti každý vyznává svou víru ve skutečnou přítomnost Kristovu a klaní se, ve svém srdci říká jako vlastní slova apoštola Tomáše: „Pán můj a Bůh můj.“

Po přijímání následuje doba ticha; obvykle se mluví o modlitbě poděkování. Bylo by přesnější nazývat ji „modlitba společenství“, nakolik se obrací ke Kristu, který se stal v našem nitru „rozhovorem lásky“ tak, jako snoubenka se odevzdává do náručí milovaného.

Z těchto jednoduchých poznámek lze konstatovat, jak tichá modlitba musí provázet celý obřad. Tak dochází k uskutečnění autentické aktivní a plodné účasti: eucharistie už není pouze modlitbou společenství, ale je rovněž nejvyšší formou modlitby osobní.

Vstoupit do ticha

Pozvání k tiché modlitbě

„Čím víc utíká čas“ – říkal Gándhí – „tím víc vidím, že nejsem schopen být šťasten bez ticha, bez modlitby... Modlitba mi zachránila život. Bez ní bych se už dávno zbláznil“.

Z ticha mají strach mladí i dospělí. A přece ticho je společníkem diskrétním a chápavým, s ním můžeme vstoupit do sebe samých a nalézt odpovědi, které hledáme ve shonu života.

Je zapotřebí času a odvahy, abychom sestoupili do hloubky svého nitra a setkali se s hlasem Ducha Svatého; je krásné být v tichosti pouze tehdy, když víme, že tento prostor je obydlen.

Jan Pavel II. zval mladé – téměř „tlačil“, „provokoval“ – aby začali cestu ticha, návratu domů, aby prošli beze strachu tu trasu, „která vede k objevení tajemství člověka, tajemství, které každý z nás nosí uvnitř.“ A téměř jako obraceje se ke každému, říkal: „Ty to víš, toto tajemství člověka se nedá vysvětlit žádným jiným prostředkem, žádným jiným způsobem, pouze s Ježíšem Kristem. Nesmíš se vyhýbat tomuto svému tajemství, nesmíš je nechat stranou, jako kdyby se jednalo o něco bezvýznamného. Toto tvé tajemství je hlavní věc, toto tvé tajemství, toto tvé vnitřní „já“, tato tvá křesťanská osobnost, kterou Kristus znovu stvořil v síle Ducha Svatého o Letnicích, kdy začala církev, doba církve. Ale tehdy v církvi začínal čas nás všech, nové lidské osobnosti, nového stvoření. Nesmí se ztratit nové stvoření, které každý z vás představuje!“ (Vicenza, 8. září 1991)

Podmínky pro vstup do tiché modlitby

Pro vstup na tuto cestu, abychom se dokázali soustředit, můžeme uvést některé postoje, které nám ukazuje Romano Guardini: ⁵

- **zklidnit se**; často se věnujeme hromadě věcí: je třeba umět se odloučit, zvítězit nad klamem neklidu a „uklidnit se“;

- **být přítomni**; přítomni se sebou a s Bohem, přítomni tam, kde nás Bůh volá. Jedná se o to, zvítězit nad chutí být „jinde“, která se nám nevyhnutelně vtírá vždy, když se začínáme modlit;

- **být sjednoceni**; je „sjednocen“ ten, kdo má v sobě střed, ze kterého vychází jeho aktivita, ke které se vrací, dává řád a hodnotu tomu, co se dělá. Být „sjednoceni“ je opak toho být „rozptýleni“ obrazy, pomíjivými myšlenkami, přáními...;

- **bdít**; existuje stav duchovního polospánku, omámení ducha, tupost,

nechuť, netečnost, lenost, které se neshodují s autentickou modlitbou. Ta naopak vyžaduje vnitřní živost, duchovní čilost, podnikavost a soustředění;

- *být svobodní*; jedná se o to být „svobodný“ od předsudků, lidských ohledů, lehkomyšlnosti, snadných iluzí...; „být svobodní pro“ v postoji dokonalé pohotovosti, očekávání, naslouchání, otevřenosti i obrácení; „být svobodní, aby nás Bůh mohl utvářet“ (Teilhard de

Chabdin), abychom „směřovali k němu“, aniž by nás cokoliv brzdilo.

Tyto podmínky jsou jako brána, která dovoluje vstoupit do dynamiky naslouchání.

*přeložil P. Jan Piška,
zdroj: časopis Noto di pastorale giovanile
6/2011*

D. Gianfranco Venturi je profesorem liturgiky na Saleziánské univerzitě v Římě.

¹ Meditazioni per ogni giorno dell'amno liturgico, Rusconi

² Ghandi, Harijan 18. srpen 1946, str. 265

³ Ghandi, An autobiography of the Story of My Experiments with Truth, str. 45

⁴ Ghandi, Young India, 6. srpna 1925, str. 274

⁵ R. Guardini, Úvod k modlitbě, Morcelliana, Brescia

NĚKOLIK DOPORUČENÍ K ÚVAHÁM O SVĚTOVÉM DNI MLÁDEŽE (SDM) V PASTORAČNÍ PERSPEKTIVĚ

Riccardo Tonelli

O SDM je možno uvažovat z mnoha hledisek. A každý má právo to dělat. Jde ostatně o událost tak komplexní, že jen odvážný mezidisciplinární přístup může pomoci pochopit ji v celém jejím nepopíratelném bohatství. Stručné následující poznámky jsou jakousi výzvou k vlastnímu uvažování z pastoračního hlediska. Je na místě upřesnit, že „pastorační“ neznamena prázdny kontejner, který je možno naplnit jakýmkoli produkty.

Považuji za pastorační tu literaturu a její výklad, které jsou výslovně zaměřeny na zkušenost víry a její růst a které přesným vymezením oblasti berou vážně požadavky výchovy jako předpoklad. S tímto upřesněním podávám jakýsi stručný návrh, jak pastoračně číst zkušenost SDM.

Jako každá opravdová zkušenost v církvi, i SDM především obsahuje zkušenost těch, kteří měli to štěstí, že se jich zúčastnili. Avšak jako odlesk toho zahrnuje i ty, kteří

ať z vlastního rozhodnutí nebo z nutnosti zůstali doma.

Dělat předsevzetí, vést k děláni zkušeností

Základní význam SDM je dán velkou a intenzivní zkušeností víry a církve. Stává se předsevzetím v době velkých mlčení anebo předsevzetí pouze lákavých. Zkušenosti neděláme proto, že jsme prožili nějakou zvláštní událost, ale proto, že tato událost

způsobila proměnu, že zasáhla naše nitro. Působení zkušenosti charakterizuje fakt a jeho podmínky.

Význam zkušenosti ve výchovné praxi

Je to refrén, který se často opětovně vrací na stránkách časopisů a který nachází důvod své existence právě v této okolnosti.

V době, jako je naše, nás to podněcuje, abychom znovu nacházeli odvahu dělat předsevzetí silná a závazná, abychom nenechali slovo jenom těm, kteří by udělali lépe, kdyby spíše mlčeli, jestliže jako kritérium bereme život a naději. Avšak hodnota předsevzetí závisí na způsobu, jak předsevzetí dělat. Proto to souvisí s výzvou „vést k děláni zkušeností.“

„Vést k děláni zkušeností“ ukazuje na konkrétní způsob, jak dělat předsevzetí. Nově posuzuje objektivistické požadavky, nyní zesláblé a nově potvrzuje subjektivitu lidí, navrhuje čelit požadavkům a hodnotám, které by braly v úvahu subjektivitu a otevíraly ji vůči opravdovosti, navrhuje kontakty s vnitřními světy, které přesahují to, co už bylo zakoušeno. Jedním slovem: znepokojuje, upevňuje, plánuje.

SDM je velká zkušenost vyznačená silnými tóny zkušenosti, před níž jsme podněcováni zaujmout stanovisko. Tedy...funguje jako nakažlivé předsevzetí vzhledem ke zrání víry, typické a v souladu s naší dobou kultury.

Nikdy nepřestaneme být vděční Janu Pavlu II., že vymyslel, chtěl a plánoval tuto událost.

Autentická zkušenost

Účast na událostech se má stávat zkušeností „autentickou“. Co to znamená?

Toto je můj návrh: zkušenost se dělá, když se člověku podaří spojit skutečnost, myšlenku a řeč do jediného úplného gesta.

Vysvětlím to, když řeknu několik slov o těchto třech prvcích a o jejich spojitosti.

Zkušenost obsahuje především živý kontakt se skutečností, s její silou, která je výzvou a která jaksi předchází osobní postoj. Tento kontakt nemá být příliš vzdálený a nesnadný, aby se nejevil jen jako něco cizího, ani příliš důvěrný, protože by nebyl dostatečnou výzvou.

Tímto setkáním v pohotové ochotě, které posuzuje naše subjektivita, se otevírá možnost překvapujících perspektiv, nových a podnětných.

Tento kontakt však není jen chladná objektivita. Jevždyckynaplňněvzpomínkami, vnímáním a plány toho, kdo tu zkušenost dělá. Zkušenost je tedy subjektivní výklad objektivních daností. Tím, že děláme výklad (tj. zpracováváme realitu pomocí svého myšlení), jasně formulujeme to, o čem jsme udělali zkušenost. Totiž z jedné strany shromažďujeme a zaznamenáváme prvky k výkladu, které nacházejí své odůvodnění a zdroj v zakoušené skutečnosti, kterou naše myšlení objasňuje; z druhé strany dovršujeme tuto skutečnost svou subjektivitou až potud, že prostřednictvím svého myšlení, které podává výklad, jsme ve světě odlišném od toho, ve kterém jsou osoby, které udělaly zkušenosti odlišné od těch našich.

Je důležité ukázat, že tento výklad prožitého není činem pouze v řádu rozumu, ale zahrnuje celou osobu, i když vyžaduje

chvíli reflexe o existenciálním výkladu ve prospěch reflektované integrace prožitého.

Konečně, kdo udělal zkušenost, cítí potřebu sdělit ji, a to sobě i druhým. Vypráví, co se mu přihodilo, a takové vyprávění uvádí v pohyb něco nového. Pro vyprávění (vtiskované do nitra reflexním způsobem a sdělované druhým) slouží řeč. Může být použit souhrn jazykových znamení nashromážděných vývojem tradice nebo může být pocítován podnět k vytvoření nových soustav symbolů, protože se zjišťuje nedostatečnost těch, které jsou již k dispozici.

Je zřejmé, že mluvím o řeči ve všeobecném smyslu, o systémech symbolů slovních i neslovních (slova a gesta), i když vyhrážujeme důležitou úlohu slovu, především ve chvíli reflexe, jako skutkem metakomunikace zkušenosti samé.

Děláme-li to tak, spojujeme hluboce slovo, gesto a prožitek.

A ti, kteří zůstali doma?

Podmínky, které činí zkušenost autentickou (tedy...pastoračně významnou), jsou-li dobře pochopeny v jejich významu pro angažovanost, odkazují zpět ke každodennosti.

V normálním každodenním rytmu zaměříme svá podstatná rozhodnutí svého života, žijeme z víry, naděje a lásky a vyznáváme svými činy, že Kristus je Pán. Tvrdit to ve slavnostních okamžicích a neznat požadavky z toho plynoucí ve tkanivu každodenního rozhodování je nebezpečný rozpor.

Zkušenost – v našem případě účast na SDM – je hluboce vázána na každodennost. Rodí se v každodennosti, vyjadřuje kvalitativní skok vzhledem ke každodennosti, aby se vrátila ke každodennosti obohacena tím, co

bylo prožito.

V popisování autentické zkušenosti jsem vyjádřil tuto dimenzi formou možná poněkud tajemnou. Udělal jsem to jako výzvu. Na to navazuji teď v převedení do konkrétnosti.

Žitá zkušenost se proměňuje v systém symbolů ve spolupráci a rozdělení úloh slov a gest, která vyjadřují to, co bylo přijato do nitra. Pokračuji ve hře s tímto požadavkem dvojí fronty „tradičních systémů symbolů“ a „nových systémů symbolů“, jak jsem zmínil předtím.

Toto znamená dvojí požadavek.

Návrat ke každodennosti přináší s sebou zapojení do rytmu každodennosti: studium a práce, přátelství a setkávání, ticho a modlitba, pohotovost ke službě, účast na slavení ve společenství církve...

Před účastí na SDM převládá často v mnoha mladých a v mnoha církevních událostech logika a rytmus jednotvárnosti. Vyrůstají z logiky a perspektivy dle ovzduší, které je vdechováno kolem. Specifičnost příslušnosti k církvi se ukazuje projevy folkloru nebo hnutími vedenými tlakem obvyklosti.

Naplňovat novostí tyto systémy symbolů znamená...pokračovat a žít v nich a programovat je tak, aby bylo vidět, pro koho se dělají a pro koho se o nich uvažuje, že se stalo něco nového.

Říkám to s dvěma příklady: Dva mladí lidé, kteří se opravdově mají rádi, neizolují se od skupiny ani nehledají vlastní prostory, protože láska není izolace, ale kvalita vztahu ke všem. A přece všichni poznávají, že jejich pohledy a slova mají v sobě něco nového, co proměňuje nitro. Nová zkušenost vzájemné lásky pozměnila normální a každodenní způsoby vyjadřování.

Chlapec, který se zúčastnil tábora ve službě misijního voluntariátu, když se vrátí do místa svého obvyklého života, má novou vnímavost a schopnost pozorovat. To, co prožil daleko od domova, ho uschopnilo být novým v osnově každodenních vztahů. Objevuje situace, které ho předtím nechávaly lhostejným. Vyjadřuje se novým způsobem mluvy a usuzování, odlišným od toho, co je běžné. Stává se pohotovým k „normálním“ službám, ke kterým byl dříve zcela nevšímavým. Prožitá zkušenost v něm upevnila novou strukturu osobnosti, která se projevuje v originálním pochopení, hodnocení a pohotovosti.

V těchto dvou příkladech platí i opak. Nedostatek těchto symbolických systémů ukazuje, že prožitá zkušenost neuskutečnila dostatečnou proměnu. A to všechno by mělo dělat starosti dobrému vychovateli.

Toto je první požadavek. Poukázal jsem na něj s vyjádřením, „jak naplnit novou silou symbolická gesta každodenního života.“

Druhý požadavek vyjádřím, když připomenu nutnost nacházet nové systémy symbolů, které by byly obrazem něčeho z prožité silné zkušenosti.

Tato činnost pomáhá jít vpřed k budoucnosti plné naděje, každodenní praxe, k prospěchu všech.

Řeknu příklad z toho, co vidíme denně. Kdo intenzivně prožil nějakou dobu v nějakém trochu speciálním místě modlitby, po návratu domů pocituje potřebu vybudovat i fyzicky něco z toho, z čeho se těšil, když poznával jeho vzácný význam. Vytvoří si malý prostor pro modlitbu, kam se uchýlit v mlčení a usebrání, odstraní lavice a nahradí je polštáři a koberci, odstraní nápadné vnějšíkové vybavení a umístí v centrálním místě krásnou ikonu; především nachází radost a potřebu některých podob modlitby,

například s novým objevem Bible.

Nejde o volbu něčeho jiného, než je to tradiční, nebyla by to autentická zkušenost, kdyby vytvářela požadavek zlomu. Jsou to skutečnosti, které se doplňují, které se obohacují navzájem.

Z toho všeho je zřejmé, jaký je „zisk“ i pro ty, kteří se nemohli zúčastnit SDM. Kdo tam byl, „vrací“ vynaložený kapitál bohatstvím toho, co prožil i těm, kteří zůstali doma.

Jak si představovat cestu formace

Pokusím se zopakovat to, o čem jsem mluvil, když jsem doporučoval jednu pastorační teorii prostřednictvím malých konkrétních událostí. Shromáždil jsem je ze života a ze zkušeností, které sdělují správný smysl. Doufám, že mohou představovat fotografii toho, co mnozí z nás uskutečňovali v těchto letech po účasti na silných událostech. Platí to o SDM a také je to možno přenést do tolika silných událostí, na kterých máme pravidelně účast.

Před událostí

Příprava na SDM začíná jistě dlouho předem. Mnozí účastníci v Madridu si před rozloučením dávali dostaveníčko v Brazílii. Nemluvím zde o technických věcech.

Účast na události se stává formační zkušeností za některých podmínek:

- sdělování významu a důvodů účasti;
- setkávání se zkušeností někoho, kdo se toho zúčastnil už jednou nebo dvakrát;
- předvídání již jistých obtíží a snaha motivovat celek události niterným přijetím jeho významu;
- hlubší seznámení s poselstvím

o vyhlášení SDM (list papeže) k pochopení smyslu události;

- rozhodování o některých zvláštních iniciativách (na úrovni skupiny a organizačního celku: diecéze, hnutí...)

Během události

Jsem přesvědčen, že událost by měla být prožívána v plnosti, nechat se jí uchopit bez mimořádných podmínek a starostí.

Událost tak komplexní přinese bezpočet problémů. Chápat je a řešit okamžik za okamžikem bez mimořádného (a neúčinného) znepokojování.

Představuji si, že moudrý vychovatel si poznamenává významnější věci, které zahlédl. Ty si nechává pro sebe s úmyslem vrátit se k nim na konci, aby proměňoval tyto zlomky prožitého v jejich význam a v rozhodování o dalších perspektivách.

Jistě je pozitivní skutečností každodenní chvíle v závěru dne. Představuji si, že má spíše technickou náplň než tvoření předsevzetí více zaměřena na řešení obtíží a k získání spolupráce i toho, kdo se stahuje na okraj. Všechna starost o formaci se týká toho, co bude „po“.

Po události

Formační hodnota zkušenosti je velmi silně spojena s tím, co je „po“. Jistě to „po“ je podmíněno tím „během“ a tím „před“. Ale bez opravdové výchovné práce účast se nestává zkušeností: zůstává...turistikou.

Zdůrazňuji tři zvlášť významné skutečnosti: shromažďování dojmů, oslava sdělování, čas k niternému přijetí.

Sbromažďování dojmů

První etapa spočívá v prvním shromáždění dojmů, pozitivních i negativních, „za tepla“. To považuji za důležité, protože bezprostřednost zajišťuje schopnost zachytit

a znovu uvést významnější dimenze prožitého. Bohužel žijeme v kulturním klimatu, které vede k zapomínání i nejkrásnějších událostí pod vlnou nárazů věcí, které následují.

Jde tedy o to, „dát slovo“ účastníkům, dokud jsou vzpomínky nejživější, předtím, než budou usínat, aby na zpáteční cestě doháněli spánek, kterého bylo v posledních nocích málo. V této činnosti žádám po zodpovědném za skupinu, aby byl „nemilosrdný“, aby se ukázalo na všechny stránky, velké a šťastné i méně zdařilé a spíše bolestné (spánek, hlad, únava, špatná organizace, nepohodlí, přesuny).

Jistě nejde o to znovu se přehrabovat v minulosti. Tato výzva vyrůstá z vědomí, že na události mají účast všechny její dimenze. Ty nevyslovené se vrátí s velkou silou ve chvíli niterného přijímání jejich významů téměř jako negativní ovlivnění. Naproti tomu vyslovené a dobře pochopené se mohou stát cennou formační skutečností, jako by volba prožívaná z nutnosti v dřívější věci byla znovu uchopena a motivována nyní.

Tyto připomínky mají být pečlivě zachovávány: slovní vyjádření „zatepla“ znamená víc než každý pokus zaznamenávat potom...

Oslava sdělování

Dobrá zvyklost počítá s účastí na slavnostním setkání několik dní po skončení události s cílem připomínat a prohlubovat. To považuji za nevyhnutelné.

Slouží ke vzájemnému sdělování mezi všemi účastníky o tom, co každý prožíval vlastním způsobem a tak opravdu dávat do společného své osobní zlomky, aby se stávaly bohatstvím všech.

Privilegovaným nástrojem této oslavy je jistě projekce diapozitivů, které dávají znovu

prožívat výrazné chvíle události.

Jistě nebudou chybět chvíle modlitby a připomenutí některé celebrace z nejzdařilejších v této události.

Čas k niternému přijetí

V oslavě a vzájemném sdělování je třeba zvláště dát místo niternému přijetí (v dispozici návratu a rozdělení času). Je to chvíle nesnadná a závazná. Ale působí jako nevyhnutelná podmínka k proměně účasti na události v autentickou formační zkušenost.

Zodpovědný...znovu vezme listy, ve kterých si zaznamenal reakce za tepla. Znovu je předloží (bez komentování a upravování) a začne řeč odezvy na ně. Poukázal jsem na nutnost shromáždit údaje pozitivní i negativní.

Hovoří se k prohloubení všeho, protože všechny se stávají formačními jedněmi, jsou-li pochopeny v motivacích a výzvách.

Otázky, kolem nichž se může točit konverzace, jsou ty základní:

- co jsme prožili,
- proč tato situace,
- co nám přináší to, co jsme prožili,
- co dělat, aby se nám to stalo osobním důvodem k životní volbě a k veřejné a společenské praxi.

Setkání k niternému přijetí se uzavře dvěma navzájem se doplňujícími chvílemi „pravdy“: modlitba vděčnosti za dar, který

jsme zakusili, svěřit se Pánu našeho života, prosit ho o dar obrácení, které každá silná zkušenost vyvolává; předsevzetí, které by přinášelo pokračování, malé, společné, konkrétní a ověřitelné.

A co druzí?

Jsou lidé, kteří si dříve, než nastoupí zpáteční cestu domů, naplní zavazadla suvenýry pro všechny a pro všechny záliby. Slouží jako prohlášení: myslel jsem na tebe a vzpomínal jsem na tebe.

Také účast na SDM je příznivá pro sbírání suvenýrů a jejich rozdávání kolem. Některé pocházejí z batohu účastníka a jsou zhodnoceny potem hlavní osoby. Mnohé byly získány za poslední peníze, které zbyly v peněženke.

Nic proti tomu. Pozorný vychovatel v jedné ze vzácných chvil klidu zaujme skupinu provokativní otázkou: Co přineseme domů pro ty, kdo se neúčastnili?

Otázka se hned promění v méně konzumistickou podobu: podle čeho budou moci naši přátelé poznat, že jsme prožili silnou a závaznou událost? Odpověď a příslušné rozhodnutí jsou funkční, jestliže se vyznačují třemi kvalitami: společné, konkrétní a ověřitelné, trochu „specifické“.

Má být společné, zapojit všechny účastníky a zaměřené na společenský celek, ke kterému účastníci příslušejí, zajišťovat zapojení všech, když jen někteří mohli prožít událost v první osobě.

Má být konkrétní a ověřitelné: mnohá úsilí promarní čas, který mají k dispozici, protože chybují abstraktností, nebo - což je ještě horší - jsou formulována takovým způsobem, že nikdy není možno hodnotit, jestli se skutečně uvedl do pohybu ten proces, který - v naprogramovaném čase - uskuteční realizaci.

A nakonec, mělo by být prorocké, to znamená schopné zaujmout místo jako něco jiného a proměňujícího vůči běžnému mínění; také, aby ukázalo skutky, že účast na SDM nebylo hezké turistické dobrodružství více nebo méně duchovní uskutečněné za nepřehnanou cenu, nýbrž opravdová zkušenost církve.

*přeložil P. ThLic. Bohumil Kolář,
zdroj: časopis Note di pastorale giovanile
08/2011*

Riccardo Tonelli, salesián, profesor pastorace mládeže na Papežské salesiánské universitě v Římě, ředitel časopisu Note di pastorale giovanile, autor mnoha knih a nespočtu článků o pastoraci mládeže.

„BŮH ANO, CÍRKEV NE???“

Jak jsou čeští středoškoláci otevření křesťanství?

Naší velkou touhou je, aby mladí lidé osobně poznali Krista a našli svůj domov v církvi. Na jaře 2011 proto iniciovala Křesťanská akademie mladých velký průzkum mezi středoškolskou mládeží. Celý výzkum i jeho výsledky jsou velmi zajímavé a ukazují, že mladí lidé jsou křesťanství mnohem více otevření, než si mnohdy myslíme.

Některá zajímavá zjištění výzkumu o středoškolácích:

- 11% věří v Boha, 51% má postoj, že „něco nad námi je“, 17% Bůh nezajímá, 21% se označuje za ateisty;
- 3% čte Bibli denně, 31% Bible zajímá, 66% nemá o Bibli zájem;
- 11% si myslí, že církev je důvěryhodná, 23% že církev „vymývá mozky“, 16% se

domnívá, že církev se mívá se současnými potřebami lidí;

- 24% se domnívá, že Ježíš je Boží syn a spasitel světa, 12% je přesvědčeno, že Ježíš nikdy neexistoval.

Analýza 30 měst z průzkumu ukázala, že nejvíce mladých křesťanů je v Českém Těšíně, Třinci, Třebíči, Valašském Meziříčí a Olomouci. Města s nejvíce otevřenými mladými lidmi jsou Český Těšín, Třebíč, Valašské Meziříčí, Vsetín a Zlín.

Další zdroje, které jsou vám v souvislosti s výzkumem k dispozici:

<http://www.kam.cz/pruzkum-religiozity-mezi-studenty.html>

ŽEŇ JE VELIKÁ, DĚLNÍKŮ MÁLO

Výsledky výzkumu religiozity středoškolské mládeže jako výzva české církvi

Na jaře 2011 iniciovala Křesťanská akademie mladých velký průzkum mezi středoškolskou mládeží, který oslovil 7121 respondentů ve 30 městech a 149 školách. 17. září 2011 v Praze proběhla konference nad výsledky průzkumu. Konference pořádaná Křesťanskou akademií mladých a Českou evangelikální aliancí byla prostorem pro reflexi toho, co si dnešní mladí lidé skutečně myslí o víře a křesťanství, ale i o otázkách štěstí, svobody, přijetí a svědomí.

Jako jeden z výstupů diskusí mezi zástupci církvi, pracovníků s mládeží, křesťanských učitelů a sociologů předkládáme české církvi následující výzvu:

Vidět jasně skutečnou situaci

- Ve světle tohoto posledního výzkumu, výsledků sčítání lidu i demografického vývoje církvi je třeba nezpochybňovat a nepopírat realitu, vzít vážně i nepříjemná data.

- Je třeba vážně vnímat signály, které nám mladí dávají, a zabývat se dlouhodobě sebereflexí naší schopnosti oslovovat mladou generaci evangeliem.

- Žijeme v post-postkomunistické době. **Mladá generace současnosti je zcela jiná než v druhé polovině 90. let.** Často nemá ani pozitivní ani negativní zkušenost s církvi a křesťanstvím, které se spíše ztratilo z jejího „radaru“. Ve vztahu ke křesťanství převládá spíše neznalost a lhostejnost. Je třeba přehodnotit skeptickou představu mnoha vedoucích, že mladí lidé nejsou otevření duchovním věcem.

- Naše vnímání sebe sama může být klamné a pravý pohled na skutečnost nám může dát kromě jiného i **pravidelný kontakt s lidmi mimo církev** a související

modlitební zápas.

- Máme **mnohem více příležitostí ke sdílení evangelia než ve skutečnosti využíváme.** Zvláště markantní je otevřenost škol v ČR. Žeň je velká, dělníků málo.

Vnímání a důvěryhodnost církvi

- Obecně **nevnímáme, jak jsme pro mladou generaci nedostupní a nesrozumitelní**, a zároveň jsme slepí k tomu, že jsou mladí duchovním věcem **otevřenější než si myslíme.** Je třeba **zhodnotit, zda jsme pro současnou mladou generaci srozumitelní a dostupní**, nebo zda nevěřícím klademe zbytečné překážky v jejich cestě k víře.

- V jistém smyslu je důležité se vždy ptát, jak jako církve působíme na své okolí a **co jsme schopni nevěřícím lidem sdělit**, jak to komunikujeme a jaký obraz Boha ve skutečnosti lidem zvěstujeme.

- Nemůžeme čekat, že lidé budou církev za každých okolností milovat, ale **pokud ji odmítají, ať je to z důvodu pravdivosti evangelia a nikoli naší neschopnosti ji účinně komunikovat a vtělovat.**

- Je třeba se vážně zabývat **vnitřní kulturou církvi a vytvářet otevřenější prostředí**, které se nebojí diskuse, interakce,

kritického myšlení, hodnocení ani tabuizovaných témat. Je třeba cíleně měnit vnímání církve jako instituce nepřístupné diskusi.

- Mladí lidé ve skutečnosti **jsou ochotni přijímat naše hodnoty a postoje, pokud jsme je schopni hodnověrným způsobem vysvětlit a podpořit argumenty.** Prosté zákazy nebo moralizování nejsou dostatečně přesvědčivé.

- Klíčovou roli hrají **kompetentní křesťanští vedoucí, kteří se necítí ohroženi,** dokážou být otevření, zranitelní a autentičtí a jsou schopni se vyrovnat s těžkými otázkami nevěřících.

- Vzhledem k tomu, že je církev vnímána jako sudičská a pokrytecká instituce, je třeba zvláště v mediální komunikaci církve **zvážit, zda příliš „nemoralizujeme hříšníky“.** Zda neděláme jen akce proti něčemu na úkor naší vlastní schopnosti zvát druhé k tomu, aby se s námi podíleli na skutcích dobra.

- Církev je vnímána jako ta, která omezuje svobodu a autonomii mladých lidí, kteří jsou obecně stále méně ochotní se řídit vnějšími morálními pravidly. **Je proto třeba vzít vážně důležitost svobody jako pozitivní hodnoty a naplnit ji křesťanským obsahem.**

- Mediální obraz církve není nejpodstatnější, ale má vliv. Zvláštní **odpovědnost v této oblasti nese římsko-katolická církev, jejíž obraz definuje většinové mínění české mládeže o církvi a jejím životě.**

- Dlouhodobě budou **důležité výrazné pozitivní příklady** (zvláště konkrétních sborů a organizací), které mohou ovlivnit vnímání církve ze strany mladých lidí.

Být pozorný k potřebám mladých lidí

- Většina mladých lidí hledá **naplnění svých klíčových potřeb v rodině a ve vztazích. U Boha ani církve, ale vztahy**

primárně nehledají.

- Vzhledem ke stavu rodiny a počtu rozvodů je mnoho mladých lidí **hladových po stabilních vztazích a zdravých rodinách, které jim církev může nabídnout.**

- Důraz na **rodinu, vztahy, sexualitu, přátelství, modely funkčních rodin** může být mostem ke dnešní generaci studentů.

- Ve službě mládeži je důležitá přítomnost **„významných dospělých“.**

- Je třeba vytvářet relevantní vztahové prostředí nejen v rámci paralelního světa mládežnických aktivit a organizací, ale také v samotných sborech a církevních společenstvích. Mnozí mladí obrácení přicházejí do církve mnohem později, až když je jejich víra silnější než skepse vůči církvi, a přizpůsobují se církevní kultuře, než aby se ona přizpůsobovala jim.

Zájem o Bibli

- Zájem trvá a je velkou příležitostí. Bible je kromě Ježíše tím, o co mají studenti v ČR relativně vyšší zájem. Mnozí ji vnímají jako součást obecné vzdělanosti a mudroslovné literatury.

- Rozdávání Bibli, kurzy o Bibli na školách, atd. jsou vhodnou formou, jak obnovit povědomí o Bohu a evangeliu.

Školy otevřené křesťanům

- Prostředí škol je stále velmi otevřené spolupráci s křesťanskými organizacemi nebo církvemi. Zvláště v **oblasti primární prevence** (rasismus, drogy, pornografie, rodina...) může církev mnoho nabídnout a přinášet křesťanské hodnoty a skutečná řešení soudobých problémů. Pokud jsou se školami navázány dlouhodobě dobré lokální vztahy, je možné školské prostředí oslovit projektovými dny nebo dalšími dlouhodobými aktivitami.

- Církev by měla registrovat, jak velký vliv a dopad má práce **křesťanských**

učitelů, kteří každý denně oslovují desítky mladých lidí, na něž mají vliv. Modlitebně je podporovat a vytvářet vhodné prostředí, kam mohou být mladí lidé ze škol pozváni.

- **„Interní křesťanští“ učitelé na školách**, i když jsou především profesionální pedagogové, mají možnost se ke své víře přiznat před studenty i vedením školy. Jejich osobnost křesťanského učitele má větší vliv na žáky než jen obsah toho, co je v předmětech učí. Významným faktorem je dlouhodobý vztah, kdy je jako třídní doprovází i řadu let. Otevřenou možností je vést křesťanský kroužek v rámci školních volnočasových aktivit.

- **Externí křesťanští učitelé a lektori** – mohou být interními učiteli přizváni do různých preventivních programů, dějepisu apod. Mají ještě větší pole působení, protože už jako křesťané přicházejí, a tak se od nich prezentace jejich křesťanského

postoje očekává. (Etické dílny, lektori NMP, ACET...)

- **Vliv spolužáků** – mnohdy má pro mladé lidi větší autoritu jejich spolužák než jiný dospělý. Rodiče a církve by tak měli mladé lidi připravovat na účinné svědectví a současně by je měli upozornit na možné nebezpečí šikany, jíž mohou být v důsledku své víry vystaveni. Zároveň je dobré podporovat iniciativy samotných věřících žáků na školách.

Připojte se k nám v modlitbách za mladou generaci v naší zemi

*Jiří Unger, EA, Dušan Drabina
a Jan Kuklínek, KAM*

*Česká evangelikální aliance a Křesťanská
akademie mladých, o.s.*

Více na: <http://www.ea.cz/> a <http://www.kam.cz/pruzkum-religiozity-mezi-studenty.html>

ZÁVĚRY 17. KONFERENCE O MLÁDEŽI

Vě dnech 24. – 25. listopadu 2011 se konala již 17. konference o mládeži, kterou pořádá Sekce pro mládež ČBK. Konference byla na téma Mladí lidé v současné společnosti, výchova k odpovědnosti; sociální nauka církve inspiruje pastoraci mládeže. Cílem konference bylo společné setkání kněží, řeholníků, řeholnic, laiků, kteří se podílejí na pastoraci mládeže, vzájemné povzbuzení a diskuse. Konference se zúčastnil Mons. Jiří Paďour, který je delegátem pro mládež ČBK, arcibiskup Mons. Dominik Duka, který sloužil mši svatou. Čestným hostem konference byl také ministr školství Josef Dobeš, který měl s účastníky 1,5 hodiny diskusi na palčivá témata současnosti. Zde přinášíme závěry konference:

I. Obecné

- Velmi si vážíme přítomnosti otce arcibiskupa Dominika Duky, otce biskupa Jiřího Paďoura, pana ministra Josefa Dobeše a dalších přednášejících; děkujeme za jejich zájem o budoucnost mládeže.

- S vděčností jsme během konference

oslavili deset let fungování domény www.signal.cz, komunitního webu, který se svými zhruba 23 tisíci registrovanými uživateli přispívá k setkávání mladých lidí i v jejich reálných životech.

- Rozvíjí se pastorece povolání, která představuje specifickou a nedílnou součást pastorece mládeže.

- Připravujeme se na 5. celostátní setkání mládeže ve Žďáru nad Sázavou, které se bude konat 14. - 19. 8. 2012.

II. Sociální nauka církve v pastoraci mládeže

1) Význam sociální nauky církve:

- sociální nauka církve je životním stylem,
- hovoří o základních životních hodnotách,
- věnuje pozornost morálním a etickým problémům, které se dotýkají i nevěřící společnosti,
- v dnešním světě relativismu nabízí základní orientaci,
- klade důraz na zodpovědnost, sounáležitost a solidaritu,
- představuje syntézu mnoha oborů,
- o sociální nauce církve je třeba více mluvit,
- sociální encykliky představují prorocký dar církve; je zapotřebí, aby jejich obsah znali kněží i laici,
- je důležité sociální nauku nejen znát, ale především podle ní sám žít.

2) Sociální nauka církve pro formaci mládeže:

- Je třeba věnovat se mládeži ze všech sociálních oblastí, tedy středoškolákům, vysokoškolákům, učňům, pracujícím i nezaměstnaným.
- Je důležité, aby kněží a další zodpovědní za pastoraci mládeže měli čas na osobní setkání s mladými lidmi.
- Formace mladých má být celostní a má

se dotýkat i jejich života ve společnosti.

- Mladé je třeba vést k odvaze vystoupit z řady a ptát se po smyslu věcí, k odpovědnosti za svůj život, za společnost, ve které žijí, i za svět; motivovat je k aktivitě a osobní angažovanosti ve společnosti.

- Mladý člověk nesmí rezignovat na vysoké nároky. Věrohodností svého života na cestě „za září věčnosti“ mu máme ukázat, že tato náročnost stojí za to.

- Je třeba, aby mladí lidé znovu objevili hodnoty rodiny a manuální práce, která by měla být nedílnou součástí jejich formace. Tak znovu naleznou smysl práce a získají k ní úctu.

- V dnešním světě přehlaceném mnoha nabídkami je zapotřebí vést mladé k dobrovolné skromnosti - není možné mít všechno.

- Mladí by se měli naučit pracovat s informacemi a s médií.

- Je také důležité budovat sociální struktury v církvi: mladí potřebují zázemí, ve kterém se budou cítit pochopeni a přijati a kde se ve svých postojích budou navzájem povzbuzovat.

3) Důležitost modlitby:

- Základem všeho je osobní žitá víra a modlitba. Je třeba modlit se i za aktuální společenské problémy, za politiky a za vládu.

4) Úloha křesťanů v současné společnosti:

- Křesťané představují ve společnosti „tvořivou menšinu“. Je důležité najít si své

místo ve světě, nebýt pasivními, umět číst znamení času a ve správný čas promluvit.

- Důležité je mít dlouhodobé cíle, vize a strategie, nečekat výsledky ihned, ale trpělivě budovat základy. Každý křesťan

přitom musí začít především sám u sebe.

- Je třeba naučit se „myslet jinak než svět“, ale zároveň také vystoupit z vlastních myšlenkových schémat.

EVROPSKÉ SETKÁNÍ V ŘÍMĚ NA TÉMA DOBROVOLNICTVÍ

Letos v listopadu se konalo dvoudenní evropské setkání na téma dobrovolnictví, které pořádala papežská rada Cor Unum. V Římě byli vždy 2-3 zástupci z nějakého státu a dobrovolnické organizace. Šlo spíše o předání zkušeností či dání podnětu, jak začít dobrovolnictví rozvíjet.

Za Českou republiku jsme letěli na setkání v sestavě - otec arcibiskup Jan Graubner, salesiánský dobrovolník Jiří Štercl, který působil rok v Bulharsku a další rok v Zambii, a Pavlína Křížová, diecézní volonterka, která rok působila v Zátoru, farnosti ve Slezsku.

Na konferenci zazněly myšlenky a zkušenosti, které se vám pokusím přiblížit.

- Dobrovolník je člověk, který myslí globálně a jedná lokálně.

- Dobrovolnictví je jakýsi znovu oprášený fenomén, něco, co je v každém člověku a jen záleží na každém, jak se to projeví.

- Dobrovolnictví je vnímáno jako osobní

intenzivní zainteresovanost v něčem, co je mi blízké. Dobrovolnictví spojuje lidi v řešení nedostatků nebo doplňování chybějících aktivit, činností ve svém bližším nebo vzdálenějším okolí. Jedná se o aktivity, které neřeší primárně stát nebo obec, ale vznikají zesponu, podněty dávají lidé.

Jeden z hlavních motivů je možné vidět člověka v podstatě - dát se, vydat se. To je blízké lidem s určitým náboženským

přesvědčením nebo i lidem bez jakéhokoli vyznání. Vydat se pro druhé, sebedarování v různých formách přináší opravdovou radost, může být i smyslem života.

- Dobrovolnictví rozvíjí člověka. Dobrovolník je například mladý člověk, který chodí ve volném čase navštěvovat seniory v LDN nebo nemocné do hospiců.

- Dobrovolník je člověk, který ve své obci, komunitě, společenství pořádá a organizuje akce pro různé věkové kategorie (známé z našich vesnic a měst) - sportovní kluby, sdružení dobrovolných hasičů, myslivecké spolky. Vytváří se tím komunita, společenství lidí.

- Zajímavým uskupením jsou třeba i maltézští rytíři. Např. v Německu je cca 20.000 profesionálních a 40.000 dobrovolných maltézských rytířů. Jejich činnost nespočívá jen v doplňování zdravotnického personálu na velkých setkání lidí, ale provádějí i školení dětí a mládeže v oblasti první pomoci. Maltézští rytíři jsou školeni i pro případy přírodních pohrom nebo velkých dopravních nehod a podobně.

- Právě školení dobrovolníků, rozvíjení jejich schopností, rozšiřování jejich universality se ukazuje jako jeden z důležitých aspektů dobrovolnictví. Dalo by se říci, že je to jeden z pilířů toho, aby dobrovolník neusnul na vavřínech, ale aby se dále rozvíjel a byl stále živoucí buňkou ve svém okolí. I to je způsob, jak zabránit někdy přebytečné byrokracii v dobrovolnictví.

Toto je pár myšlenek z konference, samozřejmě jich zaznělo více a řešily se konkrétní problémy v různých zemích.

Další den pak byla mše svatá v kapli v basilice sv. Petra ve Vatikánu, na níž byli přítomni všichni dobrovolníci z konference.

Byl to pro nás jeden z nezapomenutelných okamžiků. Po mši sv. nás otec arcibiskup provedl po basilice a ukazoval místa a taje tohoto chrámu; zastavili jsme se i u hrobu bl. Jana Pavla II.

A pak následoval další bod programu - audience u papeže Benedikta XVI. Byli jsme uvedeni do Klementinského sálu, posadili jsme se na židle pro nás připravené a čekali jsme na velký okamžik. Po pár minutách přišel Svatý otec do sálu a přečetl svůj projev.

Svatý otec mimo jiné řekl: „*Práce katolických dobrovolníků samozřejmě nemůže vyřešit veškerou nouzi, ale to nás nesmí odradit. Rovněž se nesmíme nechat zlákat ideologiemi, které by chtěly změnit svět na základě čistě lidských představ. To málo, čím prospějeme potřebným... je znamením Kristovy přítomnosti a lásky.*“

Už v Římě mi nějak na mysl vyvstala věta z evangelia podle Matouše, která mě držela nad vodou při pro mě tehdy těžkém rozhodování vytrvat a stát si za tím, že rozhodnutí pro voluntariát je ta správná volba v mém životě. „*A každý, kdo opustí domy nebo bratry nebo sestry nebo otce nebo matku nebo děti nebo pole pro mé jméno, stokrát víc dostane a bude mít podíl na věčném království.*“

Samozřejmě, že hned ve voluntérské službě a hned po ní dary přicházely ve formě nových přátelství a kolikrát neuvěřitelných zážitků. Ale i teď po 7 letech, kdy jsem si myslela, co bych ještě mohla chtít... se mi naskytla příležitost letět na tuto konferenci s otcem arcibiskupem a být na audienci u Svatého otce. A to je pro mě další dar ve formě neuvěřitelného zážitku. Pán dává opravdu stokrát víc a to tak, že byste si to ani při nejvyšší snaze nevysnili.

Paulína Křížová

4. CELOSTÁTNÍ FÓRUM MLÁDEŽE

Celostátní fórum mládeže se bude konat od **23. – 26. února 2012** ve Žďáru nad Sázavou. Tématem bude svátost biřmování v životě mladých lidí.

Těžištěm fóra jsou rozhovory mladých lidí ve skupinách na vybraná témata, která se úzce dotýkají církve, společnosti i jich samotných, a rozhovory s biskupy. Zúčastní se ho asi 100 delegátů ve věku 18-30 let. Důležitými účastníky fór jsou biskupové. Během fóra mají biskupové a pozorovatelé možnost hlouběji poznat myšlení a postoje mladých lidí.

Diecézní fóra mládeže

V některých diecézích se před celostátním fórem konají diecézní fóra mládeže. Účastní se jich delegáti z řad mladých lidí, kteří jsou

vybráni kaplany pro mládež a děkany (vikáři). Většinou je za každý děkanát (vikariát) jmenován jeden zástupce. Fóra se účastní také členové hnutí, řeholí, občanských sdružení a vysokoškolské pastorační, kteří působí v diecézi.

V olomoucké arcidiecézi se fórum konalo 4. – 6. března 2011. Závěry z tohoto fóra jsme otiskli v *Budoucnosti* 2/2011.

Dále se konalo diecézní fórum v Hradci Králové ve dnech 18. – 20. 11. 2011 a také v Brně od 14. – 16. 10. 2011, na Hosíně (ČB diecéze) dne 26. 11. 2011 a ve Staré Vsi nad Ondřejnicí (O-O diecéze) od 18. – 19. 11. 2011.

Závěry těchto diecézních fór přinášíme zde:

Závěry z diecézního fóra mládeže v královéhradecké diecézi

Téma č. 1: Svátost biřmování v životě člověka

- Svátost biřmování vnímáme jako důležité osobní „ANO své víře“, které nás pevněji spojuje s Kristem, rozmnožuje v nás dary Ducha Svatého, dokonaleji nás připoutává k církvi a poskytuje zvláštní sílu Ducha Svatého, abychom šířili a bránili víru jako opravdoví Kristovi svědkové.

- Ve farnostech je potřeba dobře, srozumitelně a vytrvale vysvětlovat všem věkovým kategoriím smysl a význam svátosti biřmování pro život člověka a motivovat k jejímu přijetí, aby to bylo svobodné rozhodnutí (sám za sebe), ne rozhodnutí (pra)rodičů, tradice, či „využití příležitosti“.

- Bylo by dobré, aby na začátku přípravy proběhl „vstupní rozhovor“ mezi biřmovancem a knězem ohledně motivace k přijetí svátosti. Prostor pro osobní

rozhovory s knězem by měl být i během přípravy.

- Chceme kvalitní přípravu na biřmování ve společenství, kde je možné sdílet zkušenosti ze života s Bohem, otevřeně hovořit o problémech a otaznících, upevňovat se v nauce církve, vzájemně se podporovat. Neměl by to být jen zdoluhavý monolog kněze o jednotlivých otázkách katechismu. Je důležité zapojit živá svědectví, aby to nebyla jen nějaká nauka, ale také praktické vysvětlení, jak žít z této svátosti. Vysvětlovat význam patronů.

- Příprava by alespoň ve větších farnostech měla být věkově rozdělená – společná pro všechny věkové kategorie je náročná a omezená.

- V rámci přípravy pracovat i s kmotry (včas, nejlépe od začátku).

- Do přípravy a slavení by měla být zapojena celá farnost, ne jen biřmovanci.

- Toužíme po prohloubení bezprostřední přípravy (např. vigílie...).
- Farnost by měla biřmovancům konkrétně pomoci v aktivním zapojení se do života farnosti.
- Prosíme, aby se pamatovalo i na období „po biřmování“. Biřmovanci potřebují podporu a pomoc v rozvíjení dobrého křesťanského života (např. život společenství, setkání, kurzy pro biřmované, obnovy, setkání „rok poté“...).

Téma č. 2: Identita křesťana a hlásání evangelia

- Být křesťanem pro nás znamená být člověkem naděje a radosti, který se snaží přijímat a žít svou víru bez kompromisů.
- Podporu v identifikaci křesťana nacházíme v rodině, farnosti, společenství, na Vesmíru, u Sv. otce, na SDM, u osobností uznávaných i nekřesťany.
- Pro udržení identity křesťana v dnešním světě je základem láska, která nám byla

Bohem vlita do srdce.

- Chybí nám společné transgenerační akce pro sjednocení farnosti, podpora od kněze, od společnosti.
- Hlásání se neděje přímo skrze liturgii, ale skrze pestré aktivity (Noc kostelů, farní dny, plesy...), soužití s městem (obcí) – návštěvy a pomoc v pečovatelských domech, domovech důchodců, zapojení dětí, prezentace, koncerty, zapojení se do „občanských akcí“.
- Důležitý úkol mají centra mládeže (DCM a DCŽM) – vytváření aktivit pro mladé, formace, podpora, motivace a zaujetí mnohých (i nevěřících kamarádů).
- Velký význam mají i „viditelné“ akce na mezinárodní (světové) úrovni – např. SDM.
- Hnutí v církvi a řehole mohou velmi pomoci díky pestrosti způsobů hlásání – pokud si nekonkurují, ale dobře žijí svou spiritualitu a spolupracují.
- Významným svědectvím křesťanského života pro mladé ve farnostech jsou dobrá společenství rodin, dospělých,...

Závěry 2. diecézního fóra mládeže v ostravsko-opavské diecézi

1. Příprava na svátost biřmování

- Diskuze v rámci přípravy na biřmování. Mladí sice považují za důležité přednášky, na kterých získávají znalosti nauky víry, ale zároveň vyslovují touhu po tom, aby o daných tématech bylo diskutováno a aby se mohli ptát na témata, která se jich dotýkají. Diskuzní skupinky.
- Pozitivně hodnotí víkendové pobyty v rámci přípravy na biřmování a osobní rozhovor s knězem.
- Rozdělení biřmovanců na starší a mladší, je-li to možné.
- Více modlitby na přípravných setkáních (přehlcenost informacemi, málo modlitby).
- Probrat spíše málo témat, ale na hloubku. Prodiskutování témat.
- Zapojení laiků do přípravy (těch,

kteří mají co říci) – svědectví žité víry jako základ. Pozvat zajímavé hosty. Spolupráce s řeholníky (sestrami, bratry). Osobní svědectví.

- Možnost diskuze s knězem nad volbou témat přípravy.
- Osobní kontakt – jednak mezi biřmovancem a knězem, jednak mezi biřmovanci navzájem (pomohou např. víkendové pobyty).

2. Svátost biřmování

- Přijímat v okamžiku osobní připravenosti. Otevření vůči darům Ducha. Touha po přijetí svátosti.
- Otázka věku: Mladí vnímají negativně ovlivňování příbuznými/knězem, kteří jim doporučují přijmout svátost biřmování

v brzkém věku (např. 14, 15 let). Každý má právo se rozhodnout, kdy je na svátost biřmování připraven. Je to individuální, někdo v 15 letech, někdo ve 20 letech. Mladí touží přijímat tuto svátost v momentě zodpovědné připravenosti.

- Mladí vnímají bolestně lhostejnost některých biřmovanců (např. jdou k biřmování jenom kvůli dárku od babičky). Kněz by měl být vůči tomuto vnímavý a v osobním rozhovoru s dotyčným vyjasnit situaci – povzbuzení k přijetí svátosti, nebo naopak razantní doporučení odložení.

3. Život po biřmování

- Zapojení mladých, kteří již byli biřmováni, do přípravy na biřmování. Mladí se vyslovili, že rádi pomohou knězi ve farnosti s vedením přípravy (tam, kde je to možné, např. vedení diskuzních skupinek, vaření na víkendovkách biřmovanců, modlitby za jednotlivé biřmovance apod.). Zapojení animátorů v dané farnosti.

- „Postbiřmo“ – schůzky biřmovanců po přijetí svátosti, vzájemné obohacení se a povzbuzení.

- Hledat možné cesty v pokračování společného osobního růstu víry.

Závěry z diecézního fóra mládeže v českobudějovické diecézi

Biřmování

- Dobrovolné rozhodnutí – hodně záleží na tom, jestli naše rozhodnutí vychází z nás, nebo z někoho jiného; je na nás, jestli to přijmeme za své nebo z donucení; ale je vhodné ostatní k rozhodnutí pozitivně motivovat.

- Příprava, vedení – záleží na tom, jaká ta příprava byla; záleží na osobě kněze nebo toho, kdo připravuje; je vhodnější delší příprava; důležité je zařadit i víkendové setkání, kde se kolektiv může stmelit.

- Návaznost – má to nějaké pokračování, nebo to skončí biřmováním?

- Společenství – jestli se mezi sebou znají, jaká je věková skupina,...

- Přemýšlet, jak zapojit ty, kteří už mají přípravu na biřmování za sebou, aby se zapojili do přípravy pro nové lidi.

- Byla by zde nějaká možnost mezigenerační propojenosti – aby mohli čerpat zkušenosti od starších?

- Příklad druhých – má vliv na naše rozhodnutí.

- Máme různé zkušenosti (u některých je

to předlouho od jejich biřmování).

- Co nám to dalo: potvrzení našeho rozhodnutí, nestydíme se za naši víru.

Evangelizace

- Důležitost osobního svědectví – když se nás někdo zeptá, dokážeme dát příklad?

- Mělo by to z nás vyzařovat.

- Evangelizace stojí především na Bohu a ne jen na nás.

- Důležitá jsou osobní svědectví různých lidí v médiích – mohou tím oslovit různé lidi.

- Nenásilná forma evangelizace – např. Chemin Neuf – využívají nenásilnou formu – divadlo, tvoření, dětský koutek, lidé se mohou zastavit a popovídat.

- Katolická církev málo využívá různé techniky (počítače), webové stránky farností, plakátky, grafika – možnost využít dobrovolníků – nedělají to pro peníze, rádi by pomohli; na druhou stranu se schopní lidé často sami neozvou a nevíme o nich.

- Měli bychom více využívat umění – film, hudba – kterými můžeme lidi oslovit.

- otázka „Jsou dnes mladí lidé dostatečně

připraveni na to evangelizovat?“ – jedna z možností je animátorský kurz, to ale pokrývá jen část populace; člověk nemusí být animátor, aby to mohl dělat; formace – kdo chce, má možnost si najít místo, kde může růst; je zde i důležitá role rodiny.

- Evangelizační školy – existují i v katolickém prostředí, je možné jejich

nabídek využít.

- Otázka „Je lepší osobní forma evangelizace nebo skrze nějakou instituci (Chemin Neuf, apod.)?“ – osobní forma má tu výhodu, že toho člověka známe, víme, čím žije, čím se trápí; instituce zase může poskytnout zázemí.

Závěry z diecézního fóra mládeže v brněnské diecézi

1. Jakým způsobem rozvíjíme život ze křtu a biřmování?

- Pro rozvoj života ze křtu a biřmování je důležitý kněz, společenství, kamarádi, rodina, účast na mši a její vnímání, akce nejen pro mládež, společenství, Písmo svaté. Nemělo by se zapomínat na Boha. Jeden ze způsobů rozvoje života ze křtu a biřmování může být náboženství, biblické hodiny, příprava na biřmování (ti, co ještě nebyli biřmováni).

- Biřmování je naše osobní rozhodnutí žít s Bohem, při kterém dostáváme dar a záleží na nás, kdy a jakým způsobem jej využijeme.

2. Co postrádáme pro rozvoj života z Ducha Svatého?

- Vcelku nic nepostrádáme, všeho je dostatek, možností je hodně; (duchovní obnovy, fóra...) záleží na člověku, jestli to využije a jak, záleží také na vůli toho člověka.

- Postrádáme vůli, trpělivost (např. při čtení Písma sv.), nedostatečné odhodlání.

3. Proč mnoho mladých nevede po biřmování důsledný život?

- Mnoho mladých lidí přijme biřmování jen z povinnosti (rodiče, prarodiče...).

- Důvodem může být očekávání mladých lidí, že po biřmování nastane velká změna v jejich životě a oni se stanou lepšími, zdánlivě se jejich očekávání nenaplní.

- Mladí se během přípravy na biřmování

formují ve skupině dalších mladých lidí a snáz se jim ve víře roste. Po biřmování je člověk najednou na víru sám.

- Dalším důvodem je tlak okolí, kamarádi nechtějí být už naráz kamarády.

4. Kdy nás inspiruje svědectví druhých lidí?

- Vždy záleží ale na podání, to, jak je to prezentované, na situaci... Důležité je svědectví těch, co něco překonali, může nás to někam posunout.

- Inspiraci můžeme získat na větších křesťanských setkáních, mezi přáteli, v případě, že se nás to osobně týká, v osobní krizi víry, pokud se rozhodujeme na životních cestách.

5. Seznamujeme se se slovy papeže Benedikta XVI., zvláště s těmi, které adresoval mládeži? K čemu nás inspirovala?

- Nějakým způsobem se seznamujeme, lehce pasivně a lehce příležitostně – diecézka, kázání z Madridu,...

- Inspirovala nás k zamyšlení, k víře, odkazuje na úryvky z Písma, a tak nás inspiruje k tomu vzít Písmo do rukou a studovat je.

6. Hledáme aktivně své životní povolání? Jak se připravujeme, v případě povolání k manželství, na předávání víry svým dětem?

- Modlíme se za svého budoucího partnera i za životní povolání. O předávání víry svým dětem zatím spíše jen přemýšlíme.

7. Co nám v přípravě na biřmování chybí?

- V podstatě nic, jsme celkem spokojeni.
- Nejčastěji nám chyběla diskuze nad složitými a hůře přijatelnými problémy víry a problémy ve společnosti. Mladému člověku tato diskuze může pomoci ujasnit si svoje stanovisko a lépe je potom sdělovat a vysvětlovat nevěřícím kamarádům.

8. Jak si udržujeme identitu křesťana v okolí lhostejném až nepřátelském víře?

- Nosíme na krku křížek, děláme kříž před jídlem, rybičky na autech, trička z křesťanských akcí,...
- Snažíme se chovat k ostatním přátelsky, ale neporušovat svoje křesťanské zásady. Pokud o to ostatní nestojí, nevnučujeme víru, ale přesto se s nimi přátelíme.

9. Co děláme pro to, aby se naše (farní) společenství stávala přitažlivá pro mladé lidi, kteří hledají duchovní hodnoty? Jak

oslovujeme kamarády a jak jim předáváme víru? Co se osvědčuje?

- Organizujeme různé akce (farní den, ples, tábory, spolča – jsou otevřené i pro nevěřící). Víru předáváme příkladem, dobrým chováním, svými názory. Osvědčuje se modlitba, ale i čas.

10. Jakým způsobem využíváme média pro hlásání evangelia a jak se v nich angažujeme?

- Odebíráme časopisy (IN, Tarsicius, Milujte se), publikujeme v časopisech, sledujeme TV Noe, posloucháme rádio Proglas, některé pořady v ČT (Urbi et Orbi), využíváme signaly.cz, máme farní stránky, internet (vira.cz...).
- Zakládání „fun“ stránek s křesťanskou tématikou na facebooku.

11. Jak se osvědčuje pobyt biřmovanců na DCŽM a jiných centrech?

- Prostor pro volnost, zklidnění se, poznat více ostatní spolubiřmovance, hezké zážitky; občas se ale stává, že na tyto akce moc nikdo nejezdí.

VÝCHOVA MLÁDEŽE KE SPRAVEDLNOSTI A MÍRU

Poselství papeže Benedikta XVI. ke 45. světovému dni míru

Kořeny hospodářské krize jsou především kulturní a antropologické. Sklon mladých k idealismu a jejich nadšení ale může dát světu novou naději, píše Benedikt XVI. v úvodu svého poselství k 45. Světovému dni míru, který se pravidelně slaví první den nového roku. Za téma k 1. lednu 2012 papež zvolil „Výchovu mládeže ke spravedlnosti a míru“. Vlastní jádro papežského poselství je rozděleno do pěti částí. První z nich se věnuje odpovědnosti za výchovu. „Vychovávat – z latinského educere –

znamená vyvádět ze sebe samého a uvádět do skutečnosti, vést k plnosti, přející rozvoji osobnosti,“ konstatuje papež. Podmínkou je otevřenost žáka a připravenost učitele, proto je potřeba autentických svědků nikoliv distributorů pravidel a informací. Prvním přirozeným prostředím pro výchovu je rodina. Papež proto upozorňuje rodiče, že právě jejich přítomnost a příklad je pro děti největším dobrem. Na školy a výchovné instituce se obrací s výzvou k odpovědnosti, s níž mají dbát na důstojnost každého za

všech okolností, ale také respektovat výchovu ve shodě se svědomím a náboženskými zásadami, které si děti přinášejí ze svých rodin. Politiky papež žádá o podporu „mateřství a otcovství“ a angažovanost ve prospěch rodin rozdělených kvůli obživě. A vybízí média, aby nejen informovala, ale též formovala ducha.

Po čem duše touží více než po pravdě? – cituje Benedikt XVI. sv. Augustina v úvodu další části, věnované výchově k pravdě a svobodě. Lidská tvář společnosti do značné míry závisí na tom, jak výchova dokáže udržet živou tuto otázku. Výchova zahrnuje celého člověka, včetně jeho morálního a duchovního rozměru. Výchova k pravdě pak předpokládá především odpověď na otázku, kým je člověk. Kdo dokáže s vděčností uznat život za nezasloužený dar, objeví také vlastní hlubokou důstojnost a nedotknutelnost každého člověka.

Teprve vztah k Bohu přivádí k porozumění svobodě, která není jen absencí pout, doménou svobodné vůle či absolutizovaným „já“. Člověk je bytostně vztahový, žije ve vztazích k druhým a k Bohu. Pokud sám sebe považuje za absolutno, které na ničem nezávisí, v důsledku se dostává do rozporu se svou podstatou a svobodu ztrácí, vysvětluje Benedikt XVI. Aby člověk mohl využívat svou svobodu, musí tedy vyjít z dnes rozšířené relativistické perspektivy a poznat pravdu o sobě a pravdu o existenci dobra a zla, jak jej k tomu vede vnitřní hlas svědomí. Správné využívání svobody je zásadní také pro spravedlnost a pokoj ve světě. Bez úcty k sobě a k druhým totiž zůstávají základní podmínky spravedlnosti a míru - jako možnost konstruktivního dialogu, odpuštění či soucit - jen prázdnými slovy.

Papež varuje také před zbavováním konceptu spravedlnosti jeho transcendentních

kořenů. Spravedlnost totiž není lidskou konvencí, nýbrž hluboce souvisí s identitou lidské bytosti. Jedině integrální vize člověka dovoluje vnímat spravedlnost optikou solidarity a lásky.

Pokoj pak je plodem spravedlnosti, ale především Božím darem a dílem, které je třeba vytvářet. Benedikt XVI. v té souvislosti klade důraz na soucit, pozornost k národním a mezinárodním záležitostem ve věcech jako je způsob rozdělování bohatství, podpora rozvoje či spolupráce na řešení konfliktů. Pokoj pro všechny se ale rodí ze spravedlnosti každého jednotlivce, dodává papež a povzbuzuje zejména mladé lidi, aby kultivovali lásku k tomu, co je spravedlivé a pravdivé, i když to stojí oběti a nutí jít proti proudu.

Dále se přímo obrací na mladé slovy: „Všem a zvláště mladým chci důrazně říci: „Svět nezachrání ideologie, ale jen obrat k živému Bohu, který je naším Stvořitelem, zárukou naší svobody, zárukou všeho skutečně dobrého a pravého... bezvýhradný obrat k Bohu, který je měřítkem toho, co je správné, a zároveň je věčnou láskou. A co jiného než láska nás může zachránit?“ Láska má zalíbení v pravdě a je silou, která nás uschopňuje nasazovat se pro pravdu, pro spravedlnost a pro mír, protože ona všechno omlouvá, všemu věří, ve všechno doufá, všechno vydrží (srov. 1 Kor 13, 1-13).

Drazí mladí, vy jste pro společnost cenným darem. Nenechte se před těžkostmi ovládnout malomyslností a neuchylujte se k falešným řešením, která se často nabízejí jako ta nejsnadnější cesta pro překonání problémů. Nemějte strach se nasazovat, čelit námahám a obětem a volit si cesty, které vyžadují věrnost a vytrvalost, pokoru a oddanost. Prožívejte s důvěrou své mládí a hluboké tužby po štěstí, pravdě, kráse a pravé lásce, které zakoušíte! Prožívejte

intenzivně toto období života, které je tak bohaté a plné nadšení.

Budte si vědomi toho, že vy sami jste pro dospělé příkladem a stimulem a že čím více budete tím více, čím více se budete snažit překonávat nespravedlnost a korupci, čím více budete usilovat o lepší budoucnost a budete se snažit ji vytvářet. Budte si vědomi svého potenciálu a nikdy se neuzavírejte do

sebe, ale pracujte pro zářivou budoucnost pro všechny. Nikdy nejste sami. Církev má ve vás důvěru, stará se o vás, povzbuzuje vás a touží vám nabídnout to nejcennější, co má – možnost pozvedat oči k Bohu a setkávat se s Ježíšem Kristem, s tím, který je spravedlnost a mír.“

Převzato z Radia Vatican

Diecézní centrum mládeže ostravsko-opavské diecéze vás zve na:

POUŤ DŮVĚRY DO TAIZÉ ve dnech od 29. 1. do 6. 2. 2012

cena: **2.000,- Kč** cena za dopravu

+ **40 euro** (do 29 let včetně) – ubytování + strava

+ **65 euro** (nad 30 let včetně) – ubytování + strava

s sebou: Bible, spacák, peníze (v eurech), psací potřeby, průkaz totožnosti, cestovní pojištění, doporučujeme hrníček, popř. kafe

PROGRAM:

Společně s komunitou bratří se budeme scházet třikrát denně ke společným modlitbám v Chrámu smíření. Během dne budou biblické hodiny, diskuse ve skupinách (i mezinárodních), pracovní skupiny, zpěv, možnost být v tichu, semináře... Při tom všem můžeme poznávat lidi z celého světa.

Přihlašovat se můžete telefonicky, osobně či e-mailem na DCM Kostelní nám. 1, 728 02 Ostrava, tel.: 596 116 522, kl. 238; 739 447 370; e-mail: dcm@doo.cz.

Uveďte: jméno a příjmení, adresu, mobil, e-mail, datum narození, č. OP nebo pasu!

Díky špatným zkušenostem je NUTNO UHRADIT NEVRATNOU ZÁLOHU 1.000,-Kč PŘEDEM! Až poté akceptujeme přihlášku a rezervujeme místo v autobuse!

RECENZE KNIHY JANA BALÍKA „NA CESTĚ S MLADÝMI“

Již před několika lety vyšla kniha P. ThDr. Jana Balíka „Na cestě s mladými“. Tato nenápadná knížka by neměla být přehlédnuta. Obsahuje velmi fundovaně a při tom „čtivě“ zpracované aktuální téma současné problematiky mládeže a její pastorace. Autor vychází ze svých důkladných znalostí teoretických a současně ze svých dlouholetých praktických

zkušeností s mladými lidmi. Pracoval s nimi v Interdiecézním centru života mládeže Křížovatka v Příchovicích, pak celá léta v Arcidiecézním centru života mládeže Nazaret v pražských Kunraticích, které také vybudoval.

V úvodním slově této knížky biskup Mons. Jiří Paďour mimo jiné praví: „V mladých lidech je nesmírný potenciál

dobra a tvořivých schopností.“ Ovšem k jejich rozvinutí a uplatnění v životě potřebují určitou pomoc

- praktickou, ale i poznání radostné zvěsti a přijetí naděje. Právě o tom zasvěceně pojednává tato kniha.

V současnosti u nás vyšla řada knížek o mládeži i od věřících pracovníků s mládeží, které analyzují situaci, cesty církve, hledají účinné postupy. Balíkova monografie však podle mého soudu zaujímá určité zvláštní postavení

– svým komplexním pojetím, jasným směřováním, hloubkou. Při tom není méně otevřená problémům tápající mládeže, spíše ji spolehlivěji vede. Dotýká se všech podstatných otázek, které v práci s mládeží přicházejí a odpovídá na ně.

I při složité problematice je knížka velice “čtivá“, psaná krásnou dikcí.

Problematika je přehledně utříděna, kapitoly I. – XVI. jsou vyvážené, omezují se na podstatné věci a ty vysvětlují jasně, nezabíhají do zbytečných podrobností. Jasně při tom formulují věci nejisté a sporné a zmiňují i roli styčných vědních oborů včetně lékařských.

Předností knížky je i jasné stanovisko autora v řadě věcí, v nichž mládež je konfrontována s většinovou mentalitou a hledá. P. Balík vychází z požadavků Jana Pavla II.: jednak naslouchat mládeži a znát její otázky, ale také vycházet ze stanoviska radikalizace v evangelizaci. Víme, že toto stanovisko přináší v životě dobré výsledky a přispívá k tomu, že máme v naší zemi určitou aktivní a pevně zakotvenou část

mladé populace v katolické mládeži.

Význam knížky je právě ojedinělý i v tom, že k tématu přistupuje důsledně v tomto pojetí Jana Pavla II - které bylo, jak známo - vzhledem k mládeži tak plodné a úspěšné. Při tom zatím nebylo v tomto rozsahu zpracováno u nás ani v zahraničí. Na tomto tématu autor také dále pracoval a vydal k tomu další publikaci: „Jan Pavel v dialogu s mladými“ (Paulínky, 2010). Pojednává v ní více do hloubky o tomto Svatém otci a o jeho pastorační mládeže.

Rozpracoval dále také kapitolu IX „Výchova k lidské lásce...“ ze své publikace „Na cestě s mladými“ a to v další své knížce „Máš na víc“ (Paulínky 2006, 2. vyd. 2010). Ta je určena samotným mladým lidem. I zde vychází autor z učení Jana Pavla II, především z jeho “Teologie těla“, ale i ze své osobní praxe mnoha přednášek pro mládež na téma sexuality (i předsudků v této oblasti).

Pravdivý přístup k mladým a možnost pomoci jim na jejich dnešních nesnadných cestách je v současnosti i zájmem celé společnosti: např. v pojetí Světové zdravotnické organizace, vědců a lékařů je zdraví mládeže dnes definováno nejen nepřítomností nemoci, ale i nepřítomností rizikového chování (drogy, poruchy chování, rizikové chování sexuální), a naopak i přítomností zdravého osobnostního vývoje. U toho je důležitá i složka spirituální (biopscho-sociálně-spirituální pojetí jedince). Kniha je proto vítaným pomocníkem, jak pro kněze, tak i pro nejrůznější pracovníky s mládeží. Vydaly Paulínky, Praha, r. 2004.

Jana Hamanová

*Doc. MUDr. Jana Hamanová, CSc. -
subkatedra dorostového lékařství Institutu
postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví
Praha a předsedkyně České společnosti
dorostového lékařství České lékařské společnosti
J.E.Purkyně.*

RECENZE KNIHY KARLA SKOČOVSKÉHO „ZASNOUBENÍ ČAS MILOSTI“

Nakladatelství Paulínky se již delší čas věnuje otázkám spojeným s výchovou k svátosti manželství. Od vydání českého překladu Teologie těla blahoslaveného Jana Pavla II. uplynulo letos šest let. Následovala popularizační kniha od amerického ženatého teologa CH. Westa: Teologie těla pro začátečníky a dalších překlady od teologů věnujících se manželství na základě učení papeže Wojtyly. Mimo jiné Paulínky stojí i za internetovými stránkami o teologii těla. Tiráže zmiňovaných knih a webových stránek prozrazují, že za jejich realizací stojí mladý psycholog a student teologie na Lateránské universitě v Římě Karel D. Skočovský.

Poslední publikace, které je Skočovský autorem, nese název: **Zasnoubení čas milosti**. Kniha je rozdělena do tří částí. V první se autor snaží ukázat roli zasnoubení z různých úhlů pohledu. Povzbuzuje čtenáře k předmanželské zdrženlivosti, protože snoubenecká čistota umožňuje v budoucnu

žít poctivě čistotu manželskou. Dále hovoří o zasnoubení jako o období zvláštní milosti, kterou mladí lidé od Boha dostávají, aby svůj vztah byli schopni aktivně prožít ve vzájemné přípravě na manželství. Jedná se o posvěcený čas, ve kterém on a ona poznávají, že na manželství musí být ve své podstatě tři – včetně Boha.

Druhá část přináší oficiální text zasnub z liturgické knihy Svatební obřady.

Poslední část tvoří svědectví o zasnoubení a kapitola nadepsaná: Sedm věcí, které byste určitě měli stihnout před svatbou a Sedm věcí, které byste určitě neměli stihnout před svatbou. Jedná se o trefné a stručné shrnutí zásadních rad pro prožívání známosti jako doby přípravy na společný život a rodinu.

Publikace je určena mladým lidem a snaží se jim ukázat, že církev má velice kladný vztah k sexualitě a lidské lásce. Právě proto se zastává velikosti a důstojnosti manželské lásky a intimity a má odvahu ve jménu štěstí člověka poukazovat na hodnoty, které do lidského života vložil Bůh. Pravá láska je vždy náročná, ale s pomocí milosti Boží je možná. Kniha umožňuje mladým lidem pochopit, že doba známosti je odpovědným obdobím jejich vzájemné lásky a že jim církev nabízí celou řadu programů, které je v růstu lásky podporují.

Na čtenáře bude jistě příjemně působit zajímavá grafická úprava a ilustrační fotografie. Kniha má 87 stran a vydalo ji nakladatelství Paulínky v roce 2011.

Jan Balík

*P. ThDr. Jan Balík - ředitel Sekce pro mládež
ČBK, člen tvůrčího týmu časopisu IN!*

5. CELOSTÁTNÍ SETKÁNÍ MLÁDEŽE (CSM)

Celostátní setkání mládeže bude probíhat v duchu světových dnů mládeže ve dnech **14. - 19. srpna 2012 ve Žďáru nad Sázavou**. Setkání je určeno pro každého mladého člověka od 14 let, který chce prožít několik dní ve společenství věřících lidí. Mottem setkání je verš z listu Galaťanům: „**Ovocem Ducha je láska, radost, pokoj...**“

Přihlašování je možné přes elektronickou přihlášku:

<http://dozdaru.jdem.cz>

Je možné se také přihlásit do přípravného

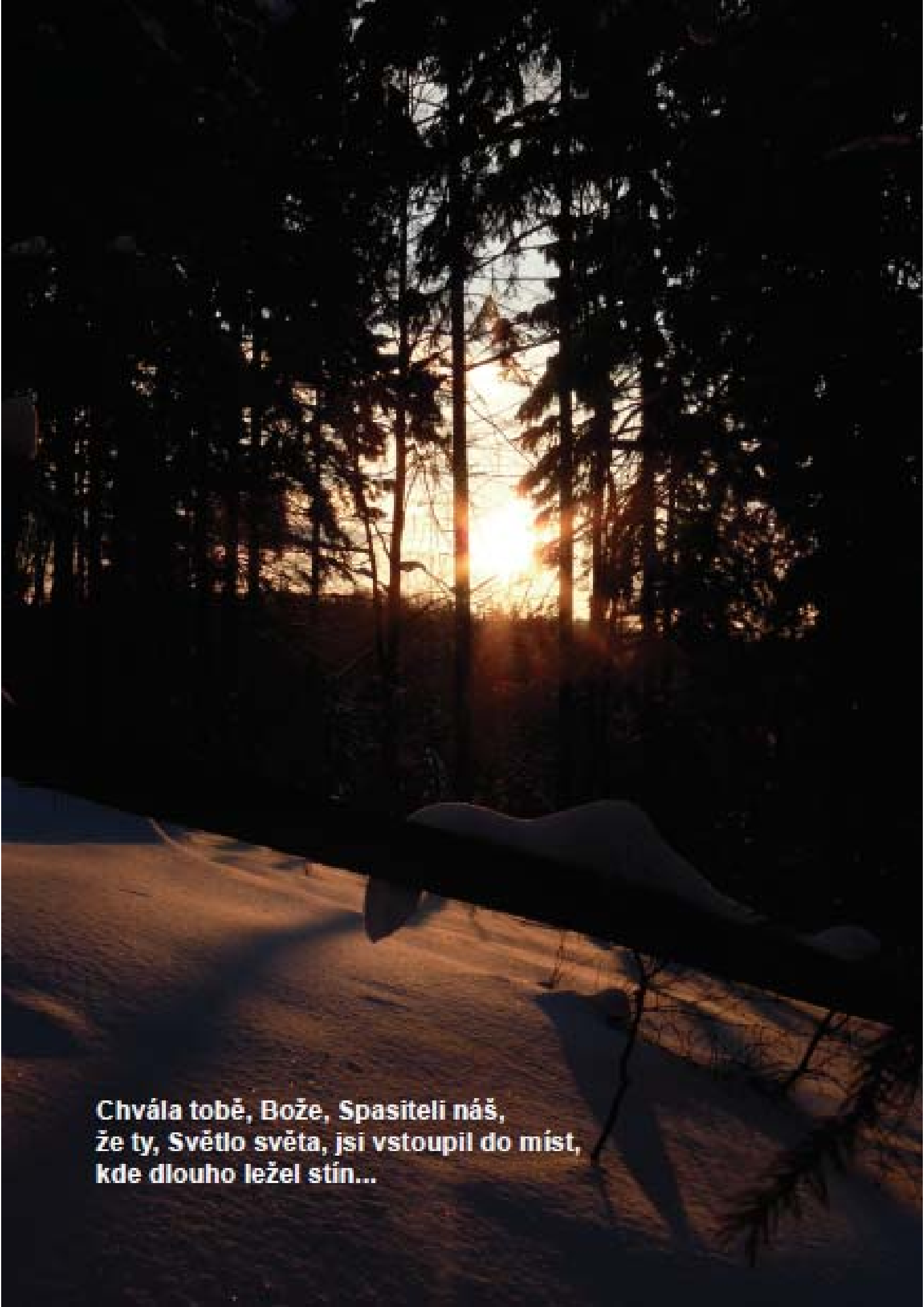
týmu a pomoci s přípravou setkání.

V rámci sobotního programu zveme mladé rodiny s dětmi na POUŤ RODIN. Koná se v sobotu 18. srpna 2012.

Záštitu nad tímto setkáním převzali kromě arcibiskupa pražského **Mons. Dominika Duky** také hejtman kraje Vysočina **MUDr. Jiří Běhounek** a ministr školství **Mgr. Josef Dobeš**.

Děkujeme, že toto setkání podporujete svou modlitbou.

**Chvála tobě, Bože, Spasiteli náš,
že ty, Světlo světa, jsi vstoupil do míst,
kde dlouho ležel stín...**